

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA
SLOVENSKO MLADINO

Št.
5.

Leto
XI.

MAKSIM
GASPARI

VSEBINA:

1. Zlati maj! <i>Jos. Vandot. Pesem</i>	97
2. Strugar Pavel Pavlovič. <i>Teodor Storm — Fr. Ločniškar. Povest</i>	98
3. Gad. <i>Ladislav Ogorek. Poučna črtica s podobo</i>	103
4. Komu najprvo? <i>Ivan Stukelj. Povest s podobama</i>	105
5. Sinčku. <i>Jos. Vandot. Pesem</i>	109
6. Gluha ušesa. <i>E. Gangl. Pesem s podobo</i>	110
7. Upanje je življenje. <i>I. P. Cvetan. Povest</i>	111
8. Delu — plačilo! <i>E. Gangl. Povest s podobo</i>	112
9. Jakob Tajca. <i>Fran Košir. Povest</i>	114
10. Na zeleni gori. <i>Bogumil Gorenjko. Pesem</i>	114
11. Pomladanska. <i>Fran Žgur. Pesem</i>	115
12. Fantje od fare. <i>Engelbert Gangl. Pripovedke</i>	115
13. Pomlad. <i>Zorislav. Pesem</i>	116
14. Pouk in zabava.	

Rebus. — Zastavica v podobah. — Rešitev besedne uganke v četrti številki. — Stroj, ki ga goni sonce. — Cerkev iz enega drevesa. — Koliko vina pridelajo v Kaliforniji. — Koliko časa živi konj? — Veliko gadov se nam obeta. — Svinec. — Kotiček gosпода Doropoljskega. 117

Turki pred Svetim Tilnom.

Zgodovinska povest. Spisal Julij Slapšák.

Cena krasno vezani knjigi 1 K 20 h, s poštino 1 K 36 h.

Ta prelepa povest, opremljena z mnogimi izvirnimi slikami, je ravnokar izšla kot II. zvezek „Jan Legove mladinske knjižnice“. Kupujte, čitajte!

Ali ste že pridobili „Zvončku“ novega naročnika?

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stane vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četrt leta 1 K 25 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovoren urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl**, učitelj v Idriji.

Štev. 5.

V Ljubljani, 1. vel. travna 1910.

Leto XI.

Zlati maj!

Niso slavčki ga privedli,
sam je prišel zlati maj,
s solncem prišel je čez gore
v tihi naš planinski raj.

Glej, na polju tam se dviga
živih, nežnih sto glav;
pa to palčki niso drobní,
to cvetovi so cvetíc.

Čuj, iz gozda pesem sladka
plava v solnčno vas glasno;
pa to Vile niso gorske,
ptice gozdne so samó.

Trata živa je metuljev,
dece živa trata vsa,
smeh, veselje v licih mladih,
smeh, veselje sred srca.

So li ptice, so metulji
zdaj srečnejši kakor mi?
To samo bi vedel striček,
ki v tujini v grobu spi.

Lep je grob njegov v tujini:
rož pač tisoč tam dehti,
tam igrajo se metulji,
in škrjanček žvrgoli.

Majnik pač ne zabi polja,
gor visokih, ne gozdov,
src človeških ne pozabi,
daljnih, tihih ne grobov...

Jos. Vandot.

UMETNIK NA POTOVANJU

TEODOR STORM — FR. LOČNIŠKAR:

Strugar Pavel Pavlovič.

(Dalje.)

o hočem stopiti od okna, pride ženska spet, po cesti. Ustavi se pred jetnišnico in boječe stopi z eno nogo na stopnico; ozre se nazaj, in zagledal sem mlad obraz; iz njenih oči je sijal izraz žalosti in zapuščenosti; zdelo se mi je, da se ne upa več pred strogega nadzornika. Počasi zopet odide in se še vedno ozira na zaprta vrata; videlo se je, da ne ve, kam bi šla. Ko pa na oglu kaznilnice zavije po ozki ulici proti cerkvi, vzamem nehote svojo čepico s kljuke in grem za njo.

„Da, da, Pavlovič, to je prav!“ reče dobra mojstrovka; „le pojdite, ta čas pripravim zopet kavo.“

Bilo je jako mraz, ko sem stopil iz hiše; zdelo se mi je, da je vse izmrlo; z bližnje gore je gledal nekako žugajoče smrekov gozd dol na mesto; skoro od vseh oken so visele ledene zaves; vsaka gospodinja ni imela pet sežnjev drv kakor moja. — Odšel sem po ozki ulici proti cerkvi; in tam je klečala na mrzlih tleh pred Križanim mlada ženska, s sklonjeno glavo in z rokami v naročju. Molče stopim bliže; ko se zopet ozre na Zveličarja, jo nagovorim: „Oprostite mi, ker vas motim v molitvi; gotovo ste tujka v tem mestu!“

Pokimala je samo, ne da bi se kaj premaknila.

„Rad bi vam pomagal,“ rečem zopet, „samo povejte mi, kam hočete iti!“

„Ne vem več, kam,“ reče tiho in pobesi zopet glavo na prsa.

„Toda čez dobro uro je noč, in v tem strašnem vremenu vendar ne morete ostati na cesti!“

„Ljubi Bog mi pomaga,“ reče tiho.

„Da, da,“ rečem jaz, „mislim, da me je sam On poslal k vam!“

Zdelo se mi je, da jo je moje glasnejše govorjenje prebudilo; zakaj vstala je in stopila boječe proti meni; približala je svoj obraz mojemu in me gledala kot bi me hotela spoznati. „Pavel!“ vzklikne hipoma veselo, „Pavel, tebe mi pošilja ljubi Bog!“

Ne vem, kje sem imel oči, da nisem že prej spoznal tovarišice izza otroških let, male Leskarjeve Rezike! Seveda, zrasla je v lepo devico, in na obrazu, nekdanj tako veselem, se je brala sedaj globoka žalost.

„Kako si prišla sama semkaj, Rezika?“ jo vprašam. „Kaj se je zgodilo? Kje je tvoj oče?“

„V ječi, Pavel!“

„Tvoj oče, dobri mož! — Pojdi z menoj h gospodinji, kjer sem v službi; pozna te, večkrat sem ji pravil o tebi.“

Držeč se za roke kakor v otroških letih, se napotiva v hišo moje gospodinjne, ki naju je že pričakovala pri oknu.

„Rezika je!“ zakličem, ko stopiva v sobo, „mislite si, gospa mojstrovka, Rezika!“

Dobra gospa sklene roke. „Sveta Mati božja, Rezika! Taka je! — Vendar,“ nadaljuje gospa, „v kakšni zvezi si s tem starim grešnikom tu gori? — Pavel mi je vedno pravil, da si poštenih staršev hči!“

Nato pa odvede gospa Reziko k peči in ji da stol; komaj je začela Rezika odgovarjati na njena vprašanja, je že stala pred njo skledica gorke kave.

„Le pij!“ reče gospodinja, „da se malo ogreješ; roke imaš vse otrple.“

Rezika je morala piti; dve svetli solzi sta ji kanili v kavo, potem je pa govorila.

Pripovedovala je, da ji je že pred nekaj leti umrla mati. „Ne zapusti očeta!“ ji je zašepetala v zadnjem trenutku na uho, „njegovo otroško srce je predobro za ta svet!“

Rezika začne ob tem spominu bridko jokati; celo kave ni hotela več piti, ki jo ji je mojstrovka vnovič nalila, da bi jo potolažila; šele čez nekaj časa začne spet.

Takoj po materini smrti se je morala naučiti vse vloge, ki jih je prej igrala mati. Preskrbela sta ji lep pogreb in plačala maše-zadušnice. Kmalu pa sta zapustila sveži grob in odšla po svetu za kruhom. Igrala sta kot prej „Izgubljenega sina“, „Sveto Genovefo“ in druge igre.

Pred par dnevi sta prišla opoldne v veliko vas in tam počivala. Oče je kake pol ure zaspal na trdi klopi za mizo, kjer sta prej zaužila borno

kosilce, ona pa je medtem napojila in nakrmila konja. Kmalu nato sta se zavila v odeje in se odpeljala naprej.

„A prišla nisva daleč,“ pripoveduje Rezika, „ko naju dohiti jezdec in začne nadlegovati. Pripovedoval je, da je izginila gostilničarju, kjer je moj oče opoldne spal, iz miznice listnica z denarjem. Oh, nimava doma ne prijatelja ne časti; nihče naju ne pozna!“

„Otrok, otrok,“ reče mojstrovka in pogleda mene, „ne smeš se pregrešiti!“

Jaz sem molčal, zakaj Rezikina tožba je bila deloma upravičena. — Morala sta nazaj v vas; voz z vsem, kar je bilo na njem, je pa ostal pri županu; stari Leskar je pa moral iti poleg jezdeca peš v mesto. Rezika je šla malo za njim, a jezdec jo je vedno podil nazaj. Mislila je, da pojde lahko z njim v ječo in ostane pri njem toliko časa, da ljubi Bog stvar predrugači. Toda — na nji ni bilo nič sumljivega: zato ni smela iti v kaznilnico, in ravnatelj jo je po pravici spodil od vrat.

Rezika tega še ni hotela razumeti; rekla je, da je to hujše kot kazen, kot ona kazen, ki doleti pravega tatu; a pristavila je, da bi tudi hudobnežu ne privoščila tako ostre kazni, samo da bi se izkazala nedolžnost njenega očeta.

Tedaj se spomnim, da me stari desetnik in sodnijski komisar jako rabita; prvemu sem namreč urejeval predilne stroje, drugemu sem pa brusil dragocene nože in britve; eden mi lahko dovoli vstop v kaznilnico, pri drugem pa lahko vložim izpričevalo o Leskarjevi poštenosti in s tem stvar nekoliko zavlečem; morda pa le pridejo še o pravem času pravemu zločincu na sled. Reziki rečem, naj se potolaži, in odidem takoj v kaznilnico.

Sušični nadzornik se je ravno jezil nad sitnimi ženskami, ki so vedno silile k svojim možem ali očetom. Povedal sem nadzorniku, kaj bi rad, in po kratkem obotavljanju greva oba po širokih stopnicah v gorenji del.

V stari kaznilnici je bil tudi zrak zaprt; neprijeten duh mi udari na nos, ko stopiva na dolg hodnik, ki so bile ob njem na obeh straneh celice za jetnike. Na koncu hodnika obstojiva pred celico; nadzornik zarožlja s ključi in poišče pravega; potem zaropotajo vrata, in oba vstopiva.

Sredi celice, obrnjen s hrbtom proti nama, je stal slaboten možiček, ki je menda zrl skozi nizko okence na košček sivega, žalostnega neba. Na njegovi glavi sem takoj opazil kratke, štrleče lase, ki so bili pa deloma že beli. Ko vstopiva, se mož obrne proti nama.

„Ali me še poznate, gospod Leskar?“ ga vprašam.

Ozre se name. „Ne, dragi gospod,“ odgovori, „nimam časti, da bi vas poznal.“

Povem mu ime svojega rojstnega mesta in rečem: „Oni malopridni deček sem, ki vam je nekoč pokvaril premetenega Gašperčka!“

„Nič hudega, nič hudega!“ reče on v zadregi, „to je že davno pozabljeno.“

A dozdevalo se mi je, da me malo sliši; njegove ustnice so se premikale, kot bi govoril sam s seboj popolnoma kaj drugega.

Tedaj mu povem, kako sem ravnokar našel njegovo Reziko; šele sedaj me pogleda naravnost. „Hvala Bogu, hvala Bogu!“ reče in sklene roke. „Da, da, Rezika in Pavel sta se časih igrala skupaj! Ali ste vi oni Pavel? O, vas že poznam; prav tisti prijazni obrazek kot ga je imel nekdanji Pavelček!“ Prikimal mi je tako presrčno, da so se mu zamajali lasje. „Lepo je bilo tam doli pri vas; a bilo nas ni nikdar več tja. Takrat je živela še moja žena! — Dobra ženska je bila in znala si je pomagati v največji zadregi. — Če bi še živela, bi me ne bili zaprli. Ljubi Bog, jaz nisem tat, gospod Pavlovič!“

Nadzornik, ki je hodil zunaj pred vrati, je že parkrat zarožljajal s ključa. Izkušal sem starega moža pomiriti in ga prosil, naj se pri prvem zaslišanju sklicuje name, ki sem bil v mestu znan in spoštovan.

Ko pridem zopet k mojstrovki, mi ta pravi: „To je svojeglavno dekle, Pavlovič; pomagajte mi malo; odkazala sem ji čumnato, kjer naj bi ostala, a hoče na vsak način v svoje beraško prenočevališče ali bogve kam!“

Vprašal sem Reziko, če ima svoje listine pri sebi.

„Moj Bog, te nam je vzel vaški župan!“

„Potem te ne vzame noben gostilničar pod streho,“ ji rečem; „to lahko sama veš!“

Znano ji je bilo to, in mojstrovka ji je veselo stisnila roke: „Vem, da imaš malo trmice,“ reče gospodinja, „Pavel mi je prav natančno pripovedoval vse o tebi; a od mene ne boš kar tako zbežala!“

Rezika je malo v zadregi zrla predse; potem me pa hitro vpraša, kaj je z očetom. Nato prosim gospodinjo, naj mi da nekaj posteljne oprave, nekaj sem jo pa vzel od svoje postelje in nesel vse skupaj Leskarju v ječo; seveda sem že prej prosil nadzornika dovoljenja. Ko smo šli spat, smo upali, da bo tudi starega Leskarja objel na mehki postelji v ječi blagodejni spanec.

* * *

Drugo jutro stopim ravno na cesto, da bi šel k sodnijskemu komisarju, ko mi prihiti nasproti nadzornik. „Prav pravite, Pavlovič,“ mi reče, „ta je nedolžen; ravnokar so privedli pravega tatiča; vašega znanca izpustimo še danes.“

Čez par ur res izpusti nadzornik Leskarja in mu pokaže pot k nam. Ker je bilo kosilo ravno napravljeno, mojstrovka ne miruje prej, da tudi on prisede k nam; toda jedi se ni dotaknil, če smo se še tako trudili; molče je sedel poleg svoje hčere in ji nežno božal roko. Tedaj zaslišim zunaj prijetno zvončljanje; ta glas mi je bil znan še izza mladosti.

„Rezika!“ rečem tiho.

„Slišim, Pavel!“

Kmalu sva stala oba zunaj pred vrati. Glej, tedaj zagledam na cesti voziček z zabojema, ki sem ga že tolikokrat želel videti. Poleg voza je šel kmetiški fant, z bičem in z vajeti v rokah; toda v voz je bil sedaj vprežen majhen belec.

„Kje sta pa pustila starega konja?“ vprašam Reziko.

„Nekega dne nama je padel na tla,“ pravi Rezika; „oče je šel takoj po živinozdravnika, toda medtem je žival že poginila.“ Nato oblijejo deklenco solze.

„Kaj ti je, Rezika?“ jo vprašam, „saj je zopet vse dobro!“

Odkimala je z glavo, „Moj oče mi ne ugaja, ker tako molči, take sramote ne pretrpi!“

Rezika je slutila prav. Ko sta se nastanila v neki gostilnici in je oče že izdelal načrt, kam odideta — zakaj tukaj se ni upal več pokazati občinstvu — tedaj siromak nenadoma zboli, da je moral leči. Morali smo poklicati zdravnika; a bolezen se je vlekla dolgo časa. V skrbeh, da bi ne trpela pomanjkanja, ponudim Reziki svoj denar; toda ona reče: „Od tebe rada vzamem; vendar ne skrbim, nismo tako umazani.“ Preostajalo mi ni več drugega kot čuti časih pri bolniku namesto Rezike in, kadar mu je bilo boljše, malo pokramljati z njim.

Približal se je čas, ko bi moral odpotovati; pri srcu mi je bilo vedno težje. Vselej mi je bilo hudo, kadar sem zagledal Reziko; spomnil sem se, da se zopet ločiva in da odide ona z očetom v daljini, mrzli svet. Da bi imela vsaj dom! In kje bi ju iskal, če bi jima hotel kaj sporočiti! Dvanajst let je minilo, odkar sva se ločila, in morda preteče zopet toliko časa — če ne vse življenje.

„Pozdravi mi tudi očetovo hišico, ko prideš domov!“ mi reče Rezika, ko me spremi zadnji večer do vrat. „Zdi se mi, da vidim klopco pred vrati in lipo na vrtu; tega nikdar ne pozabim; tako lepo mi še ni bilo na zemlji!“

Ko je to izgovorila, se mi je zazdelo, da vidim v temni daljavi svojo domovino; zagledal sem mile oči svoje matere in resni obraz svojega očeta. „Oh, Rezika,“ ji rečem, „kje pa je sedaj moj dom? Saj je tam vse pusto in prazno.“

Rezika ne odgovori ničesar; poda mi samo roko in me pogleda s svojimi dobrimi očmi.

Zdelo se mi je, da slišim glas svoje matere: „Drži trdno to roko in povrni se z njo domov; imel boš zopet dom!“ — In držal sem jo trdno ter rekel: „Pojdi z menoj, Rezika! Oživiti hočeva moj dom in začeti novo, lepo življenje, kakršno sta živila moja roditelja!“

„Pavel,“ reče ona, „kaj misliš? Ne razumem te.“

Roka se ji je močno tresla, in zaprosil sem jo: „Rezika, razumi me!“

Ona nekaj časa molči, potem pa reče: „Pavel, svojega očeta ne morem zapustiti.“

„Ta gre z nama, Rezika! Na enem koncu hiše sta še dve sobi prazni, kjer lahko stanuje in gospodari po svoje; tudi stari Henrik ima tam svojo čumnato.“

Rezika odkima. „Toda, Pavel, midva sva potujoča človeka. Kaj bodo rekli ljudje pri vas?“

„Govorili bodo mnogo, Rezika!“

„In ti se ne bojši tega?“

Tem besedam sem se moral nasmejati.

„No,“ reče Rezika, „če imaš ti pogum, ga imam jaz tudi!“

„In rada v to privoliš?“ jo vprašam.

Odgovorila ni ničesar več, samo nalahno mi je stisnila roko; to mi je bilo boljše zatrdilo kot še toliko besed.

„No, in sedaj tudi menda že veš, kdo je Rezika,“ reče meni Pavlovič.

„To je naša gospa,“ mu odgovorim.

„Mislil sem si že, da ni pri nas rojena, ker časih še malo zavije po tuje.“

Moj prijatelj se je smejel, jaz sem pa sklenil, da bom ob prvi priliki prav natančno pazil na vse gospejine kretnje, če bi se morda dalo iz teh spoznati nekdanjo igralko s punčkami, Leskarjevo Reziko. — „Toda kje je gospod Leskar?“ vprašam nenadoma.

„Dragec“, odgovori moj prijatelj, „tam, kamor pojdemo tudi mi. Tam gori na pokopališču počiva poleg našega starega Henrika; a v njegov grob je zašel še en prijatelj iz mojih detinskih let. Povem ti vse, a pojdiva malo na izprehod; moja žena pride gotovo kmalu sem in ona bi nerada poslušala te davne zgodbe.“

Pavlovič vstane, in šla sva na izprehod za mesto. Le malo ljudi je naju srečevalo; zakaj mračilo se je že.

„Stari Leskar je bil z najinim sklepom popolnoma zadovoljen,“ začne zopet Pavlovič; „poznal je moje starše, zato je zaupal tudi meni. Poleg tega je bil že sit večnega potovanja; odkar je bil v nevarnosti, da ga zamenjajo z izgubljenim potepuhom, si je vedno želel stalnega doma. Toda moja dobra mojstrovka ni bila s tem tako zadovoljna; bala se je, da bi hči potujočega igralca ne bila dobra žena za rokodelca. — Tudi ona je kmalu drugače mislila.“

(Konec.)

LAD. OGOREK:

Gad.

ud je kakor gad! — Tako označujemo človeka, ki ima oster in zbadljiv jezik. Res, tudi jezik rani človeka, a še bolj ga rani gad, saj mu s svojimi strupenimi zobmi provzroči lahko — smrt.

V gornji čeljusti v glavi, ki je pokrita z drobnimi luskami, ima dva daljša, otla, strupena zoba. Kogar ujé, temu priteče iz gadovih zob v rano, ki je velika kot vboj igle, nevaren strup. Posebno ob vročih dneh je strup vedno opasen, časih deluje že v nekoliko minutah. Delovanje gadovega strupa opisuje Erjavec tako-le: „Od gada ujedjen človek čuti hude bolečine. Pičen ud oteka,

človeka obhajajo slabosti, moči ga zapuščajo, v glavi se mu vrti in naposled omedli. Odrasel človek dlje časa boleha, časih pa tudi umrje.“

Kako se nam je ravnati, če nas gad ujé, pojasnuje isti prirodoslovec: „Pri plitkih ranah dostikrat že pomaga, če rano izperemo. Globokejšo rano pa moramo z nožem razrezati, da kri tem hitreje odteka; tudi je dobro, rano oprezno izrezati ali izžgati in pičen ud podvezati, predvsem pa je treba hitro iskati zdravniške pomoči.“

Gad je debel kakor prst in redkokdaj čez 60 cm dolg. Spoznati ga je po rjavem rogljatem traku, ki se mu vije po hrbtu. Ob straneh pa ima okrogle črnike lise. Na tilniku ima križu podobno marogo, po trebuhu ima na črnem dnu bele pike. Jezik mu je raztezen in razcepljen, a z njim

ne more raniti. Stačuje na skalnatih, suhih mestih, pa tudi na prisojnih senožetih in celo v močvirjih. Najrajši pa biva v nizkem grmovju ali pa na kamenju, ki ga solnce greje.

Gadov strup je prozorna, rumenkasta tekočina brez vonja in okusa. Zelodcu ne škoduje, pač pa je nevaren krvi, ki jo zastrupi. Nevarnejši od gada je modras, ki ima na nosu mehak rožiček.

Naša podoba nam kaže gada, sikajočega v veverico, ki je brezskrbno pridržala po deblu. Kdo nam zna napisati basen o gadu in veverici, kakor ju kaže ta podoba?

PRILOGA

ZVONČKU

IVAN STUKELJ:

Komu najprvo?

eko poletje smo v našem trgu pričakovali novih zvonov za župno cerkev in kapelo, ki stojita za enim in istim cerkvenim ozidjem.

V dobi pred dohodom novih zvonov je bilo dolgočasno in pusto kakor veliki teden, ko jih „zavežejo“. Vseh šest zvonov je stalo na lesenih odrih pred zvonikoma. Neko lepo jutro je živahno postalo v zvonikih.

Delavci so iz sprednjih lin pomaknili dolge močne tramove, sneli zvonove in s teh brun so jih na močni vrvi spuščali na tla drugega za drugim. V zraku so se tresli zvonovi, in njih zvoki so milo in otožno brneli nalik izdihljajem umirajočih...

Spodaj ob zvonikih so potem stali nekaj dni. Tržani, prihajajoči v cerkev ali odhajajoči odtod, so se ustavljali pri njih, opazovali na njih pridvižne podobe svetnikov in glasno črkovali tuje zveneče latinske napise. Starim možem in ženam pa so v oči priigravale solze, prihajajoče prav z dna srca. Dozdevalo se jim je, da so glasovi teh zvonov planili tja v zračne višine k dušam onih tisoč in tisoč umrlih, ki so jih zvonovi objokovali, ko so ležali na parah in potem, ko so jih spuščali dol v tesne, temne grobove.

Stoletja so viseli v zvonikih, vabili ljudi na ta holm iskat tolažbe v božji hram, pogledovali v dolino, kako se stara rod za rod, peša in se zopet prenavlja.

Njih glasovi so sedaj utihnili za vedno — vzpluli so na oni svet za umrlimi znanci...

Prišel je dan, da so jih odpeljali. Ko so se vozovi počasi pomikali skozi trg, so tržani obstajali na pragih, gledali za njimi kakor za prijatelji, ki vemo o njih, da jih ne vidimo nikdar več. Mrtvi so. Starim ljudem pa

so se zopet svetlikale solze v očeh, in mladi pa so jim pogledovali v obličja — umevali so njih solze . . .

Nema žalost kakor veliki teden.

Čez nekaj dni potem pa so pripeljali nove, mnogo večje in težje. Bili so okrašeni, obdani z venci in trakovi, in okolo so bili od vozne ročice do ročice pripeti mali zvonci, ki so zvončkljali, ko so se vozovi pomikali skozi trg na cerkveni holm, odkoder se je razlegalo streljanje.

Zdaj pa kar sedite tukaj na klop!

Stari in mladi ljudje so jih hiteli gledat na cesto.

Pred cerkvijo so jih potem obesili na oder, dokler v zvoniku ne postavijo novega ogrodja.

Prispel je dan blagoslovljenja. Praznično oblečeni smo hiteli k temu obredu. In jaz sem kot osemleten deček stopal z mamico in poleg pa soseda Lukčevka. To vam je bila silno stara ženka. Pravili so tedaj, da je že stara

86 let. Bila je vitke in visoke postave. Vsi smo jo radi imeli, otroci in odrasli so jo klicali le s presrčnim imenom — mati.

Nekaj posebnega je imela ta žena na sebi, blažen mir ji je bil vedno razlit po nje obličju, nikdar je nisem videl čmerne, kakor da bi bila ljubila ves svet in ves svet tudi njo. Zato smo se ji sosedni otroci tako radi pridruževali. Zmerom je imela kaj za nas pripravljenega. Kadar smo se mi, nje drobni sosedje in njeni vnučki, igrali tam na dvorišču, je dostikrat rekla: „Čakajte, otroci, jaz imam nekaj za vas!“ Hitro se je zasukala ter odšla v kuhinjo. Prinesla je nato veliko skledo s puhtečim loncem.

„Zdaj pa kar sedite tukaj na klop!“ Postavila je skledo v sredo med nas, prevrnila lonec, in najlepše kuhane suhe hruške so se vsule v skledo, dišeči hlap nas je prijetno zaščegetal v noske.

„Sladke so kot smokve,“ je dejala še mati, mi pa smo segli po njih. Ni dolgo trajalo, pa so izginile, saj pa je bilo tudi rok, da je bilo treba misliti, da se bodo zmešale notri med hruškami.

V vročem poletju pa nam je prinesla latvico kislega mleka in vanje podrobila ajdovega kruha, ki se nam je zdel najokusnejši, kar so ga pekli po trgu. Lukčevi so imeli lepo posestvo. Ko so bile zrele črešnje ali prve hruške, smo jih najprej pokusili pri Lukčevi materi.

V pozni jeseni, ko je dedek Lukec trgal čebelar satovje, tedaj nam je mati prinesla medu. Vesela nas je bila vedno, kadarkoli smo prišli k nji. Ko smo se igrali okolo nje, je dostikrat prišlo do razpora med nami, kakor je že to otroška navada, tedaj se je mati Lukčevka vedno prav razsrdila in posredovala, da se je prepir polegel brez dolgotrajnega joka.

Čestita se nam je vedno zdela naša mati, a najbolj pa o velikih praznikih. Tedaj je imela na glavi starodavno avbo, vezeno z zlatimi nitmi. Nobena ženska nadalečokolo je ni več nosila, zato smo jo tudi otroci vsakokrat občudovali. Tudi nje obleka s kratkim modrcem, pisana s posebnimi rožami in cveticami, je zbujala naše zanimanje, in zdelo se nam je, da pristoja ta obleka samo materi Lukčevki. Tudi vsakovrstni trakovi na obleki so imeli posebne barve, kakršnih nisem nikjer pozneje zapazil.

Tako se je olupšala mati Lukčevka tudi tisti dan, ko so blagoslovljali zvonove. Stopila je z mojo mamo po holmu proti cerkvi. Zavesila je svojo desnico nji pod levo ramo, rekoč: „Za silo še pobiram stopinje tudi navkreber, pa se vendar rada prislonim h komu, potem se mi zde noge precej lažje.“

Nas otrok je bilo kakih petero ali šestero iz raznih hiš in stopicali smo okolo njiju ter čvrljali.

„Veš, Meta,“ je dejala Lukčeva mati med pogovorom moji mami, „imela boš srečo s svojimi otroki. Tako lepo jih učiš. Rada jih imaš. Tudi jaz sem imela svoje rada, in zdaj so, hvala Bogu, vsi srečni. In tudi tvoji morajo biti srečni.“

„Bog vas usliši, mati!“ je globoko vzdihnila moja mama ter se zamislila.

Pridružile so se še druge ženske, in največ pogovora se je sukalo seveda o novih zvonovih, o njih teži: koliko tehta veliki, srednji in mali zvon pri farni cerkvi, pri kapeli. Vsi pa so bili radovedni, kake glasove bodo imeli.

Po cerkvenih obredih pa so začeli na nje pritrkovati. V tem trenutku je na obraze pričujočih prisijalo vidno veselje. Koliko lepše pa se bodo slišali, ko bodo viseli v zvoniku, je bilo splošno mnenje. Nekateri stari ljudje pa so se spomnili starih zvonov, iznova se jim je zatožilo za njimi, da so jih začeli hvaliti.

A obča pozornost se je zaznala slednjič pri vseh. Žarki poletnega solnca so se upirali v zvonove, da so se krasno bliščali. Oči vseh ljudi so bile vanje uprte.

Poltiho govorjenje je za nekaj časa potihnilo.

„Bog ve, komu le neki bodo najprvo zvonili?“ je zdaj izpregovorila mati Lukčevka.

„Komu najprvo?“ Te besede, izgovorjene tako nenadoma, so predramile okolo stoječe iz vesele zamišljenosti.

„Komu najprvo?“

To vprašanje je šlo od ust do ust. Komu izmed teh, ki tu stoje, bodo izkazali novi zvonovi to čast, da mu bodo najprvo zvonili? Kakor električen tok je šlo to ljudem po udih, in drug drugemu so pogledovali v obraze kakor da bi hoteli zazreti smrtno znamenje na čelu svojega sosesa . . .

Dolg in teman oblak je zaplul čez solnce, da je senca legla na zvonove.

„Smo kot kaplja na veji,“ je povzela zopet besedo Lukčeva mati. „Veter potegne, pa nas ne bo več.“

Dvignila je glavo in z mirnimi, kakor zamaknjenimi očmi je gledala v zvonove. Solnce se je zopet prikazalo izza oblaka ter oblilo zvonove s svojo svetlobo ter obdalo mater Lukčevko z žarom, da so se blestele zlate niti in okraski na njeni avbi. Čestita kakor kip upodobljene svetnice je stala med nami.

Počasi so se ljudje razhajali; bolj pri zadnjih vrstah je bila tudi mati Lukčevka.

V navadnih pogovorih so dospeli v trg ter se porazgubili v svoje hiše.

* * *

Jeseni pa sem jaz šel v glavno mesto v šolo.

V tožnem novembru sem dobil pismo z doma.

Ko ga odprem, mi je takoj obviselo oko na imenu „Lukčeva mati“. Srce se mi je stisnilo in nato je močno udarilo, zakaj za tem imenom nekaj dalje je stala beseda — umrla.

Novi zvonovi so ji izkazali to čast, da so nji najprvi zazvonili, kakor je najbrže že zaslutila pri njih blagoslovljenju.

Tako nenadoma je prišla smrt nad njo. Nihče je ni pričakoval.

Pri lahkih domačih opravilih je hotela še vedno zraven biti. Pod kozcem so repo obrezovali. Bili so megleni dnevi že nekaj časa, in mati je pokašljevala. Tisti dan pa je nastalo ostro vreme. Streslo jo je po udih. Slabost jo je prijela. Odšla je v hišo. Proti večeru je legla v posteljo. Četrti dan pa je bila mrlič. Ugonobila jo je pljučnica.

Prečitavši to žalostno poročilo, sem se naslonil na posteljo ter tiho zaplakal.

Mojim tovarišem se je to čudno zdelo, da jočem za tujim človekom; niso mogli pač umeti, kako ostro se mi je začrtala ta dobra žena za zornih dni v srce in dušo.

V otroških spominih mi živi še dandanes.

Sinčku.

*Oj, sinček moj, v spanec pokojni
očesca le mehka zapri!
Kraj tebe naslonil bom glavo,
jaz tudi zaprl bom oči.*

*Ko midva tako zaspiva,
glej, tiho se vrata odpro,
in v sobo mamica stopi,
nasmeje se nama sladkó.*

*Pred dnevi tremi odšla je
pač daleč v nebeški raj —
nocoj pa, moj sinček zlati,
spet pride k nama nazaj.*

*In s sabo prinese v naročju
najlepših daril z neba;
kraj nje pa smehljata se tiho
srebrna angelca dva.*

*Stopila bo mamica k tebi,
poljubila lice ti bo;
kako se oklepaj je bodeš
krog vrata z ročico drobnó!*

*Nič več ne pustiš je od sebe,
pri nama ostane vse dni,
kot nekdanj veseli, srečni
živeli spet bomo mi vsi.*

*Spet mamica boža ti lice,
ves dan se ti sladko smehlja;
kot gosta za vedno pri nama
ostaneta angelca dva.*

*Oj, sinček, to bode sreča,
to radost bode pri nas!
Pač sreče ni take na svetu
kot bode pri nas tačas ...*

*Zato le zapri očesca!
Sen sladki, glej, k tebi že gre,
in kmalu, oj, kmalu pritisne
te mamica na srce ...*

Jos. Vandot.

Gluha ušesa.

*Stokrat Minka je že čula:
„Glej predse, ne glej okrog,
kadar z vrčem greš po vode
kratkih misli, brzih nog!“*

*Toda Minki — kaj beseda!
Nič se še zgodilo ni,
ko je tolikrat letela
tja in sem brez vse skrbi.*

*Danes pa se je zgodilo,
kakor ni nikomur vseh:
vrč zadel se je ob kamen —
ah, to je narobe reč!*

*Bridko Minka je jokala;
kaj pomagajo solzé?
Vrč razbit je — pa zdihuje
tja do sodnega naj dne!*

E. Gangl.

I. P. CVETAN:

Upanje je življenje.

olnce je ravno pokukalo izza Krima, ko je stopil France Hrenovec iz svoje kočice na pot. Jutro je bilo krasno, solnčni žarki so se že razpršili po zemlji in so pričeli ogrevati hladno prirodo. Hrenovec se je ozrl proti Krimu in nato na vas, ki se je polagoma zbujala iz spanja. Jutranja hladna sapica je dobro dela Hrenovcu, novo jutro ga je blažilo. Zaklenil je za seboj vrata, vtaknil ključ v žep, popravil na hrbtu oprtano vrečo, ki je vanjo nabasal sinoči, kar je imel perila in obleke in se je napotil skozi vas.

Ko ga na vasi nekdo sreča in ga vpraša, kam se je tako zgodaj namenil, mu odgovori Hrenovec, ki je malo govoril, kratko: „I, kam neki! Po svetu.“ In ne da bi se menil za mimoidoče, jo mahne dalje skozi vas.

Ko je zavil čez polje po bližnjici, je bil že jako utrujen. Da bi se spočil, sede na travo poleg steze. Malo je bil lačen; zato vzame iz malhe kos kruha, ki ga je včeraj dobil pri sosedu in ga spravi namah v želodec, dasi je bil kruh že trd in je imel Hrenovec slabe zobe. Potem zopet vstane in nadaljuje svojo pot.

Prišedši na cesarsko cesto, se je moral Hrenovec vedno umikavati vozovom, ki so vozili iz mesta in v mesto. Bilo je živahno tu na cesti, saj je bilo že popoldne, in solnce je plavalo visoko na nebu. Mlekarice hitijo s svojimi vozički domov, kmet pelje v mesto voz drv prodat, voznik vpije nad konji, ki vlečejo težak voz iz mesta.

Ko je Hrenovec tako počasi krevsal med drdranjem voz, kričanjem voznikov, srečevanjem nepoznanih mu ljudi, se mu je zbudila misel, kam pravzaprav hiti. Pri teh mislih mu je zastal korak. Čemu hiteti, ko še ne ve, kam je namenjen? Hipoma se mu zazdi, da naj gre le naprej, da dela prav, če hiti proti mestu. Šele čez nekaj trenutkov mu odgovori srce, da mora iti za kruhom — kakor berač.

Kakor berač? Ne! On še ni beračil in nima tistih svojstev kakor berač. Ima v domači vasi lastno kočico, v nji nekaj oprave. Torej še ni popolen berač, vsaj še brez strehe ne. In beračiti mu tudi treba ni. Vkljub starosti ima še toliko moči, da se z delom lahko preživlja, da mu ni treba na cesti lakote poginiti. V mestu se dobi dosti dobrega dela z zadovoljnejšim zaslužkom ko na kmetih. Delo v mestu je njegov smoter, po delu v mestu stremi...

In čedalje bolj pomlajenega se je čutil. Zdelo se mu je, da lažje hodi ko takrat, ko je bil še fant; zakaj upanje, blaženo upanje, da dobi delo, ki ga bo preživljalo, ga je navdajalo.

Toda vse to je minilo, ko so mu ušle te misli iz glave. Kaj pa, če ne dobi dela; kako bo živel? Beračiti še ne sme, ker nima dovoljenja

od glavarstva ... Glava mu je postala trudna, noge so bile težke ... Komaj je hodil ...

Nihče se ni menil zanj, ko je sedel na kanton. Glavo je imel obrnjeno proti mestu in z očmi je meril v daljavo, mislil je in sanjal o dobrem delu, ki ga pa ni on dobil, nego nekdo drugi ...

Kar zasliši za seboj žensko, ki je pripovedovala svoji drugi spremljevalki, ki je šla z njo v mesto, da se da v mestu dobro zaslužiti. Drugih besed ni razumel.

Skoči pokonci. Besede, ki jih je slišal od ženske, so ga zopet pomladile ... Imel je zopet upanje ...

Udaril jo je zopet veselo za ženskama proti mestu, zraven je pa upal. V tem, ko je upal, se mu je zdelo, da je pričel novo, boljše življenje, ki si ga je že predstavljal v tem upanju. V upanju je hitel v mesto, kakor sta ženski hiteli; zakaj prijetno je stopati v začetek novega življenja!

Upaj, zakaj upanje je življenje! ...

ENGELBERT GANGL:

Delu — plačilo!

Jožek je imel dvoje lastnosti: neskončno rad je srebal kislo mleko in neskončno rad je dražil sosedovega psa Pozoja.

Prvo ni bilo nič takega. Hm, kislo mleko! Kdo ne pozna njegovih dobrot? Drugače pa je bilo s sosedovim Pozojem. Kadar je bil privezan, seveda ni mogel Jošku do živega. Ta ga je dražil s ceste, renčal vanj in mu kazal dva prsta; ubogi Pozoj je lajal na vse pretege, se zaganjal proti dečku, a hlač mu ni mogel pomeriti, kakor bi bil rad in kakor bi Jožek pravzaprav zaslužil za svoje nepremišljeno početje — ko bi le hlač ne bilo škoda!

Pozoju je bilo Joškove nagajivosti več kot dovolj, zato je pa tudi sklenil, da mu o prvi priliki vse pošteno plača.

Jožek je imel dobro mater in dobro sestrico. Večkrat ju je mati k sosedovim poslala po latvico kislega mleka, da so ga použili za južino. Hm, kislo mleko in pa v njem nadrobljen črni kruh — kako je bilo to neskončno dobro!

In tako sta šla Jožek in sestra po kislega mleka tudi tisti dan, ko se je sosedov Pozoj veselil zlate svobode. Gospodar ga je bil odvezal, in Pozoj je srečen in vesel skakal okolo hiše. Jožek in sestra pa sta šla, nič hudega sluteč, po vasi dol: sestra naprej, Jožek pa za njo z latvico kislega mleka v rokah. Ves je bil zamišljen v dobroto, ki ga čaka doma, ko postavi na mizo posodo in zajame iz nje žlico bele dobrote.

Pozoj zagleda nagajivca. Brž se spomni svojega sklepa, češ, zdaj je prilika, da se maščujem. Zakadi se proti Jošku in mu pokaže zobe. Deček se ustraši, da odskoči od tal. Tedaj se pa kislo mleko pocedi iz latvice ter

se zlije na sestrličino glavo in po njenem žalostnem obrazu na sama umažana tla. Pozoj se je zdelo kazni dovolj, zato ni dal dečku pokusiti svojih zob.

Pa saj je bilo tudi to dovolj kazni: oh, kislo mleko, namesto da bi šlo iz latvice na žlico in z žlice v usta, pa se je cedilo po tleh, in namesto Joška ga je srebal zdaj — Pozoj!

FRAN KOSIR:

Jakob Tajca.

z Maruljkovega mlina gredoč, najde nekoč Jakob Tajca na poti tik blatne vaške ceste dvajsetico. Kaj vesel jo nese pokazat domov svoji ljubi mamici. A ko seže v žep po dvajsetici, dvajsetice ni bilo več. Šla je po svetu skozi raztrgan žep bogvekam. Mati ga okrega ter reče: „Ko najdeš zopet kaj takega, zaveži v robec!“

„Dobro,“ si misli Jakob Tajca ter zaveže še isti popoldan v robec šopek cvetic, ki mu jih je podarila sosedova Micika.

Tajčeva mati seveda ni bila nič kaj vesela modrega Jakoba ter mu naroči: „Če še kdaj dobiš kaj takega, si deni za klobuk!“

Ni še minul teden zatem, ko privleče Jakob Tajca za klobukom zarjavelo plužno železo domov.

„Kadar zopet najdeš kaj sličnega,“ mu veli mati, „si deni v torbo!“

In res! Ko dobi nekoč Jakob Tajca od prijatelja precej velikega, ko-drastega psa, ga stlači v svojo torbico, da je pes cvilil in tulil, kot bi ga deval iz kože.

„V prihodnje priveži kaj takega na vrv ter kliči: Pazi, ta—ta!“ de mati.

„Bom,“ odvrne Jakob Tajca.

Neke sobote popoldan pošlje mati svojega sinčka v bližnji trg k trgovcu Hrašovcu po 2 kg slanine. In Jakec, kakor je bil moder, priveže slanino na vrvco ter leti domov, venomer kliče: „Pazi, ta—ta—ta!“

Da so se psi kar topli za slanino in da je prišel Jakob Tajca brez nje domov, si lahko mislite.

Na zeleni gori.

*Tamkaj na zeleni gori
trepetajo v sapi bori;
a med njimi vitka breza
k tlom otožne veje steza.
Lepa je kot goska vila,
srebrna so njena krila.*

*Pa potoži borom breza:
„Lahko vam je, lahko, bori,
bori na zeleni gori;
ali meni ni kot vam!“*

*Jaz sem tu med vami
zapuščena, sama
kot pastorka sredi hrama
med otroci pravimi.“*

*Oj, ne toži, vitka breza,
breza, moja sestra!
Tudi jaz sem sam,
sam med tujimi ljudmi —
kot med bori ti!*

Bogumil Gorenjko.

Pomladanska.

Kdo gre z mano v zelen gaj?

Radost tam izvira!

Pesmi krasne kraljič Maj
na piščalko svira.

Kdor ne gre, ta dober ni,
pesmi lepih ne dobi!

Kdo gre z mano na polje?

Tam kraljica divna

cvetke trosi, koder gre,
gleda v gnezda skrivna.

Kdor gre z mano, ptičk, cvetov
lahko vzame si domov!

Kdo gre z mano pod nebo,

ko spe ptičke v gnezdi?

S sveto svojo Bog rokó
zvezdo vžiga k zvezdi.

Pridi, kdor si Bogu zvest,
eno dam ti izmed zvezd!

Nesi zvezdo si domov,

naj ti v sobi sveti!

Gledal bodeš kras cvetov,
slišal ptičke peti.

Sad na vrtu izmed vej
prosi te: Utrži, jej! —

Fran Žgur.

ENGELBERT GANGL:

Fantje od fare.

(Dalje.)

Grogec.

Grogec — hm! Tako-le za veliko pest ga je bilo. Morda malo več, ampak rokomalh bi ga lahko pobasal v malo obilnejšo vrečo, ako bi ga srečal kje za deveto goro.

Grogec pa bi bil rad velik, ah, velik, kar se da! Velik kakor zvonik, kakor dimnik, kakor hišna vrata ali pa vsaj kakor oče.

Kakor oče!

Pa gre Grogec, gre in obuje očetove škornje, obleče očetovo suknjo in očetov klobuk si povezne na glavo, da mu zdajci zdrči preko ušes, nosu in oči. In si misli: „Na vas grem! To me bodo gledali — velikana!“

A bilo je mnogo truda, preden se je pridrsal s težkimi škornji do hišnega praga. Temveč je bilo truda, ker mu je klobuk zakrival oči, da je videl pred sabo temo. I, seveda umejemo, da ni mogel videti niti praga niti zaprtih vrat, zato pa je butil z glavo ob vrata, da se mu je nekaj zablskalo pred nosom.

„Grogec, kar lepo ponižno postoj!“ si je mislil. Z desnico je potegnil klobuk z glave, z levico si je otipal nos, z zdravo pametjo pa je dejal: „Boljše je, da sem majhen in cel, nego da bi bil velik in razbit!“

In tako čaka še današnji dan, da leta lepo počasi dvigajo njegovo rast.

Hinek.

Hinek je bil ljubezniv otrok, snažen, reden in marljiv. Nikoli ni čakal, da bi ga ljubo solnce šele vsega pregrelo na postelji. Bil je rano na nogah in je šel na vrt, kjer se je globoko priklonil, ko ga je obsijal solnčni žarek, pa mu je zaklical jutranje pozdravilo: „Dobro jutro, ljubo solnčece!“

Nobene stvari mu ni bilo treba ukazati dvakrat; kar je mogel, je storil takoj brez obotavljanja. Zato so ga tudi starši imeli radi prav od srca. Pa je tudi večkrat kak priboljšek padel v njegov žep; iz žepa seveda v roko, iz roke v usta — kakor je že navadna pot vseh dobrih reči.

Hinka pa so cenili tudi drugi ljudje, saj se je kmalu razvedelo po vasi, kake vrline dičiijo dečka.

„Ko bi bil tudi naš tak kakor je Hinek!“ je govorila sosedka sosedu. Taka pohvala je bila največje veselje Hinkovim staršem.

Ivo.

Ivo ni bil deček, ki bi verjel samim besedam. O vsem se je hotel prepričati, vse je hotel videti na lastne oči, potlej je šele verjel, prej pa ne.

V sobi na mizi je mati snažila svetilnico. Lepa je bila. Nanjo se je dala povezniti krogla iz motnega stekla, da ni luč preveč motila oči.

„Kaj praviš, mama, ali bi se ta-le krogla ubila, ako bi jo vrgel ob tla?“ je vprašal Ivo mater.

„Kako to čudno izprašuješ,“ je odgovorila mati, „seveda bi se ubila; saj je iz stekla.“

V tem je v kuhinji na ognjišču začvrčalo. Kuhalo se je mleko, ki je vzkypelo in se pocedilo preko lončka na razgreto ognjišče.

Mati je popustila delo v sobi in je pohitela v kuhinjo, da odstavi lonček z mlekom. Ivo je mislil, da je sedaj najugodnejša prilika, ko se lahko prepriča, je li bi se steklena krogla res ubila, če jo vrže ob tla.

Prime kroglo in jo spusti na tla.

„Cink!“ je reklo — in krogle ni bilo več!

Debelo je pogledal Ivo in rekel z resnim glasom: „Glej, res! Krogla se je ubila! Kdo bi si mislil!“

(Dalje.)

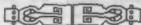
Pomlad.

*Vsem drevescem veje
so ozelenele,
vse kali na polju
živo zabrstele.*

*Vetrčki premehki
so čez plan zaveli,
pa na krilih lahkih
k cvetkam so prispeli.*

*Radostno k sestricam
bratci so prispeli,
cvetje razklenili
vse so jim veseli ...*

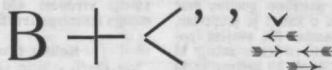
Zorislav.

Rebus.

Priobčil Ljubomil Vidmajer.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

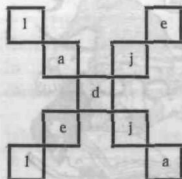
Zastavica v podobah.

Priobčil R. Ličar.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev besedne uganke v četrti številki.

Ladja — ledje.

Prav so jo rešili: Vida Schweiger, učenka IV. razreda v Črnomlju; Peter, Janko in Maksima Karničnik pri D. M. v Puščavi; Minka König, Minka Globočnik, Minka Linšič, Minka Petkovšek, Alojzika Udovič, Tončka Petkovšek, Franica Pogorelec, Ivanka Ostanek, Franica Rupnik, Ivanka Schunko, učenke III. razreda v Planini pri Rakeku; Viktor Preželj, učenec v Dobavi; Franci in Stanko Rošker, učenca II. razr. v Loki pri Žusmu; Ana pl. Fišerjeva na Bledu.

Stroj, ki ga goni solnce.

Kemik Frank Shurman je na podlagi principa, po katerem pridelujejo ameriški posestniki pozimi zelišča, rešil stari problem, po katerem se da tudi toplota sonca lahko uporabi kot nadomestilo ognja, oziroma premoga, kar je velike važnosti za obrt. On je namreč izdelal stroj, ki dobiva potrebno gonilno moč naravnost od sonca in o kateri je prepričan, da se bo izvrstno obnesla. Na svojem posestvu v Tacony je napravil lesen zaboj, ki je dolg 26 metrov in širok 19 metrov in ki je zakopan v zemljo. Ta zaboj je pokrit z navadnim dvojnimi steklom, kakor ga rabijo farmerji (posestniki) za svoje cvetličnjake, kjer pridelujejo pozimi vsakovrstna zelišča. Dvojna steklena streha je oddaljena ena od druge le dva cm. V ta prostor vodijo železne cevi, ki so pobarvane črno in napolnjene z etrom. Cevi vodijo do malega parnega stroja, ki stoji navpično. Eter se zaradi solnčne vročine izpremeni v paro, ki gre skozi stroj in mu daje tri in pol konjskih sil. Iz stroja odhaja para zopet v kondenzator in nazaj v cev. Kurjava je popolnoma nepotrebna, kakaj solnce popolnoma nadomešča premog. Shurman je dognal, da se v naši severni širini od sonca dožene 350 do 400 stopinj vročine. Solnčni žarki se pod dvojnimi steklom izpremene v vročino, in sicer s pomočjo cevi, in vse kar je v ceveh, mora zavreti. Ako je v ceveh voda, se izpremeni v paro, ki se lahko uporabi za gibanje strojev. Vladni izvedenci obiščejo te dni srečnega izumitelja, da se preprita o uporabljivosti njegove iznajdbe.

Cerkev iz enega drevesa.

V Santa Roza v Ameriki so zgradili veliko cerkev iz enega samega drevesa. Drevo je bilo velikansko in znano pod imenom "redwood". Iz njega so izrezali vse potrebne tramove, deske za stene, pod, strop in streho, in vrhuteja je ostalo še mnogo voz lesa, ko je bilo veliko poslopje dogotovljeno. Cerkev je visoka 23 m in v nji je 300 sedežev. V dvorani pod cerkvijo je 80 sedežev. Poslopje je dolgo 26 in široko 12 metrov.

Koliko vina pridelajo v Kaliforniji?

Vinoreja v Kaliforniji se silno razvija ter bo kmalu ne le zadoščala potrebam Združenih severoameriških držav, marveč ga že sedaj mnogo izvažajo. Kalifornski vinogradi zavzemajo površje 100.000 hektarov. Na leto pridelajo povprečno 5.350.000 hl vina, kar predstavlja vrednost 430 milijonov kron. Jako mnogo razguztega izvažajo tudi suhega grozdja.

Koliko časa živi konj?

Koliko let more živeti konj? Konj živi navadno 25, največ 30 let. Bilo je pa konj, ki so živeli mnogo več. Neki nemški gospodarski list piše, da je neki konj živel 45 let, akoravno je bilo njegovo življenje burno. Leta 1852, ko je imel pet let, ga je kupil avstrijski ulanski poročnik Leis, in leta 1859, sta bila oba v vojni z Italijo. Leta 1863. ga je Leis prodal nekemu tovarišu; ta ga je zopet prodal svojemu majorju, ki je bil leta 1866. z njim v vojni v Italiji. Leis je tedaj izgubil konja iz vida, toda leta 1873. ga je našel na Dunaju, in od tedaj je pričel spremljati njegovo življenje. Leta 1882. ga je zopet kupil, da bi siromašni konj zadnje dni svojega življenja v miru preživel. Konj je živel do leta 1892. ter je opravljal vedno lažja dela; do poslednjega trenutka je bil žive narave. Ali dva dni pred smrtjo ni hotel več jesti. Okostje je ohranjeno v živinozdravniški šoli na Dunaju.

Veliko gadov se nam obeta.

V gorski dolini Planici pri Radečah na Gorenjskem, kjer je še meter snega, je dobil posestnik Kosem pod nekim štorom dva gada — samico in samca. Ena kača meri 60 cm, druga 54 cm. To je nekaj izrednega, da se dobe gadi že sedaj v taki višini (nad 900 m nad morjem) in v takem snegu. Ljudje pravijo, da pomeni to sušo.

Svinec.

Največ svinca pridobivajo na Španskem. Potem pride Nemčija, kjer pa pridobivajo svinca v mnogo manjši meri.

Veverica in volk.

Basen.

Veverica je skakala od veje do veje in je padla na spečega volka. Volk skoči in jo hoče požreti. Veverica pa ga prosi: „Pusti me!“ Volk ji reče: „Dobro, pustim te, samo povej mi, zakaj ste veverice tako vesele. Meni je vedno dolgočasno, kadar pa pogledam na vas, se vselej tam gori v vrhu igrate in skačete.“

Veverica odgovori: „Tebi je dolgčas, ker nimaš čiste vesti in misliš na hudobijo. Me pa imamo čisto srce in ne storimo nikomur nič žalega.“

Zofka Kotnikova,
učenka pri Sv. Štefanu (Štaj).

*

Moj svinčnik.

Jaz svinčnik ljubim svoj —
tovariš lep je moj.
Tri mesece ga imam,
nikomur ga ne dam.

Jaz vem, iz česa sestoji!
Iz trdega lesa in v njem grafit leži.
Pa lepo piše svinčnik moj.
Zato tako ga ljubim, koj!

Ana pl. Fišerjeva.

*

Ljubi gospod Doropoljski!

V „Zvončku“ sem čital, da Vam smem pisati. Zato Vam pišem sledeče: Pri gospodu nadučitelju dobivam „Zvonček“ na posojilo; zvečer ga rad čitam, posebno pa Vaš kotichek in slovanske pravljice.

Vaš hvaležni učenec

Janez Veronik.

Odgovor:

Ljubi Janez!

Svojemu pismu si priložil tudi smešnico, ki mi tako ugaja, da jo prijavljam v svojem koticčku. Naj se še drugi malo posmejejo! Glasi se:

Kako so prišle irhaste hlače na svet.

Deček je prosil mater, naj mu odreže pedenji hlač! „Nimam časa,“ odgovori mati. Potem gre k sestri, ona odgovori ravno tako. Gre k dekli; ta mu odreže pedenji hlač. Potem še sestra odreže pedenji hlač, nazadnje pa še mati, ne vedoč, da so že hlače podrezane. Potem jih je bilo samo še do kolen, in to so irhaste hlače.

*

Predragi gospod Doropoljski!

Ker „Zvonček“ jako rada berem, sem opazila v začetku vsakega izvoda, da nekatere učenke rade dajejo noter kratke članke. Tudi jaz sem začutila v sebi veselje do pisateljevanja, posebno še zato, ker nas je g. učiteljica navajala k temu. Namenila sem se takoj danes nekaj kratkega dati v Vaš kotichek.

Potrudila se bom, da Vam bom večkrat pisala.

V šolo hodim v Borovnici, in sicer v 4. razred ljudske šole. Za učitelja imam gospoda Franciška Trošta. Najrajša se učim krščanskega nauka, risanja, branja, petja in ročnega dela. Starše imam še sedaj. Poleg teh imam še staro mater, ki so že stari okrog 85 let. Imam tudi pet bratov in dve sestr. Umrlo mi je pa žalibog tudi že pet bratov in ena sestra.

Z odličnim spoštovanjem

Franika Kobijeva,
Breg pri Borovnici.

Odgovor:

Ljuba Franika!

Vesel sem, da se hočeš tudi Ti pridružiti
sotrudnicam mojega kotička. Čim več nas bo,
tem živahnješe bo med nami! Zatorej se le
večkrat oglasi! Predmeti, ki se jih najrajše
učiš, so pač lepi, saj vplivajo na dobroto
srca in Ti zbuja jo umevanje lepote!

*

Ljubi gospod Doropoljski!

Kotiček rad prebiram, še rajši pa gledam
slike v „Zvončku“. Slikanje mene veseli, pa
tudi sam že slikam. Tu Vam pošiljam eno
sliko. Popisati pa Vam hočem, kako mi je
prvi zob g. zdravnik izpulil. Zob me je tako
bolel, da nisem mogel spati pet noči. Bolel
me je tudi podnevi. Zdaj sem rekel mami:
„Pojdiva k zdravniku, da mi bo izpulil zob.“
Mama je šla z menoj. Ko je pukal kočnik,
sem malo jokal. Ko sem domov prišel, pa sem
zob vzel in sem rekel: „Ti si hudoben!“ Vzel
sem klešče in kladivo. S kleščami sem držal
zob, s kladivom pa sem ga tolkel. Potem pa
sem ga zopet vprašal: „Ali bo tvoj brat zopet
tako hudo nagajal, da ga bom moral izpuliti?“
Hudo sem otekel, pa mama me ni pustila na
hodnik. Hudo je biti v sobi. Pa sem se z
vojaki igral, ki mi jih je prinesel Jezušček.

Lepo Vas pozdravlja Vaš

Stanko Skulj,
učenec II. razreda v Ljubljani.

Odgovor:

Ljubi Stanko!

Hudo je bilo v sobi — ampak še hujše
je bilo v kleščah! Kaj bi neki počel tvoj na-

gajivi zob, 'ako bi bil živ? E, morda pa bi
moral prijeti koga drugega, ki je kriv, da Ti
je zob nagajal! Hm, ali nemara rad ližeš
sladkorček? Le malo pomisli! — No, Tvoja
slika mi ugaja. Marljivo se vadi, utegneš še
postati imeniten slikar. Tudi v tem slučaju
velja: Kar se Stanko nauči — to Stanko zna!

*

Spoštovani gospod Doropoljski!

Moji starši so mi umrli, ko sem bila stara
štiri leta. Potem sem šla k stricu in hodim
v šolo v Rudnik. Brata imam dva in tudi
dve sestri. Starejši brat je bil pri vojaki in
Gradcu in je tam umrl. Zdaj sem stara dva-
najst let, čez eno leto bom izstopila iz šole.

Srčno Vas pozdravlja hvaležna

Frančiška Grumova.

Odgovor:

Ljuba Frančiška!

Res si ubožica, ko si tako zgodaj izgubila
ljube starše! Sreča v nesreči pa je, da imaš
dobrega strica, ki skrbi zate. Ta bo gotovo
skrbel še dalje, ko tudi izstopiš iz šole, da
Ti bo življenje ugodno. Ne obupaj!

*

Slavno uredništvo!

Usojam se Vam poslati za „Zvonček“ kratko
pesemco z napevom. Oboje sem sestavil sam
in če se Vam zdi primerno, blagovolite pe-
semco ponatisniti v Vašem cenjenem listu
za mladino.

S spoštovanjem

F. Šlajmer,
dijak v Ljubljani.

Uspavanka.¹

Počasi in lahno.

Spa-vaj, de - te, prav slad - ko! Daj, za - ti - sni mi o - ko! Saj pri
te - bi ma - ti ču - je, ma - ti skr - bna te va - ru - je. Spa-vaj, de - te, prav sla-
dko! A - li ču - ješ zvo - na glas, ko k po - čit - ku va - bi nas, zvo - na
glas, ki kli - če te, da za - zi - blješ v sa - nje se? Spa-vaj, de - te, prav slad - ko!

¹ Pesemca je postavljena pač previsoko. Tudi takt sem izpremenil. Mlademu skladatelju svetujem, naj se
pridno uči v „Glasbeni Matici“. Potem nam bo pisal še lepše pesmi.
Doropoljski.

Naše upravníštvo v Ljubljani, Rímska cesta šte. 7,
ima v zalogi:

„Zvonček“, III. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h,
elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, IV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h,
elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, V. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h,
elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, VI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h,
elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, VII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h,
elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, VIII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h,
elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, IX. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h,
elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, X. letnik. nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h,
elegantno vezan 6 K 40 v.

„Zvonček“, I. letnik, je pošel. Dobite samo še posamezne šte-
vilke za skupno ceno 3 K.

„Zvonček“, II. letnik, je pošel. Dobite samo še posamezne šte-
vilke za skupno ceno 3 K.

Ivan Soklič

v Ljubljani, Pod trančo šte. 2

priporoča po najnižji ceni

svojo veliko in bogato zalogo

**klobukov, slamnikov,
čepic itd.**

IV. BONAČ

v Ljubljani, Šelenburgove ulice

nasproti c. kr. glavni pošti

priporoča svojo veliko zalogo izbornega papirja, pisalnih in risalnih šolskih potrebščin, zvezkov in zapisnikov, priznano izbornih svinčnikov „Družbe sv. Cirila in Metoda“ Hardtmuthovega fabrikata.

— Velika knjigovoznica. —

Vedno so v zalogi te-le krasne platnice:

Zvonček	à	— K 60 h,	p. poš.	— K 70 h
Ljublj. Zvon	1	40	1	50 h
Dom in Svet	1	40	1	60 h
Jurčičevi sp.	—	60	—	70
Knezova knj.	—	40	—	50
Wolf-Pleteršnikov slovar	à	2 K	— h,	po pošti
		2 K	20 h	

„UČITELJSKA TISKARNA“

V LJUBLJANI □ GRADIŠČE ŠTEV. 4.

Telefon šte. 118.

Poštnohranilnični račun št. 76.307.

»Učiteljska tiskarna« je najmodernejše urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. V zalogi ima tudi vse šolske in druge tiskovine.

Enobarvni kakor tudi večbarvni tisk.

Litografija.

Delo točno, solidno in elegantno.

Gg. skladateljem vljudno naznanjamo, da je »Učiteljska tiskarna« preskrbljena z novimi notami, torej izvršuje tudi muzikalije s prav ličnim in razločnim tiskom.

== Cene zmerne. ==

Svoji k svojim!

